

2^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ

Αναλφαβητισμός: ένα διαχρονικό πρόβλημα

Το κείμενο αποτελεί απόσπασμα από επιστημονική έρευνα που προοριζόταν για διδακτορική διατριβή, και αντλήθηκε από το διαδίκτυο.

Αναλφαβητισμός, με την κλασική έννοια του όρου, είναι η άγνοια των στοιχειωδών γραμμάτων, η αδυναμία ανάγνωσης και γραφής. Σύμφωνα με την Ουνέσκο, «αναλφάβητος είναι όποιος δεν έχει αποκτήσει τις αναγκαίες γνώσεις και ικανότητες για την άσκηση όλων των δραστηριοτήτων για τις οποίες η γραφή, η ανάγνωση και η αρίθμηση είναι απαραίτητες».

Ανάμεσα στα προβλήματα που θα μας ταλαιπωρήσουν στον 21ο αιώνα θα είναι και ο αναλφαβητισμός. Σύμφωνα με την ελληνική λαϊκή αντίληψη, αναλφάβητος είναι ο αγράμματος άνθρωπος και «άνθρωπος αγράμματος ξύλο απελέκητο». Πιο απλά, αναλφάβητος είναι εκείνος που, ενώ έφθασε σε μια μεγάλη ηλικία, δεν γνωρίζει ούτε να γράφει ούτε και να διαβάζει και συνεπώς δεν μπορεί να αποταμιεύει την πείρα του ή να επικαλείται την πείρα των άλλων με το διάβασμα κ.τ.λ., άρα έχει τεθεί σε δεύτερη μοίρα, τόσο στην εργασία και παραγωγή όσο και στο θέαμα και στην ψυχαγωγία.

Σε πρακτικό – προσωπικό επίπεδο ο αναλφάβητος αντιμετωπίζει τεράστιες δυσκολίες στην καθημερινή ζωή: δεν μπορεί να διαβάζει οδηγίες χρήσης, συμβόλαια, βιβλία, την ώρα στο ρολόι, πινακίδες, δεν μπορεί να ενημερωθεί για τίποτα που είναι σε γραπτό λόγο. Η επαγγελματική και κοινωνική του δραστηριότητα περιορίζεται δραματικά, αναπτύσσει σχέσεις εξάρτησης με τους άλλους και διακατέχεται από ανασφάλεια, σύμπλεγμα κατωτερότητας και φόβο.

Ο αναλφάβητος είναι θέμα ταμπού στις ευημερούσες δυτικές πολιτείες. Σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία. Οι δυτικοευρωπαϊκές κυβερνήσεις, υποστηρικτές της ιδιωτικής εκπαίδευσης και πολιτικοί διαχειριστές των νεοφιλελεύθερων συνταγών του παγκοσμιοποιημένου κεφαλαίου, απεκδύονται των ευθυνών τους, μετατρέποντας το εν λόγω κοινωνικό φαινόμενο σε προσωπικό πρόβλημα του καθενός, για το οποίο, υποτίθεται, ευθύνεται αποκλειστικά ο ίδιος.

Οι κοινωνικά αποκλεισμένοι των ανεπτυγμένων χωρών, εγκλωβίζονται έτσι σε έναν φαύλο κύκλο αμάθειας, αναλφαβητισμού, ανεργίας, φτώχειας και εξάρτησης, από τον οποίο δεν μπορούν να ξεφύγουν ούτε οι ίδιοι, αλλά σε μεγάλο βαθμό ούτε τα παιδιά τους. Η φτώχεια και η ανέχεια οδηγούν ένα σημαντικό ποσοστό μαθητών στη διακοπή των σπουδών τους ή τους στέλνουν σε ειδικά σχολεία, δημιουργώντας έτσι σίγουρα νέους αναλφάβητους.

Συνεπώς, ενώ η παιδεία έχει μεταβληθεί σε μηχανισμό αναπαραγωγής της εξουσίας, οι φέροντες το στίγμα του αναλφάβητου, αδυνατώντας να συμβαδίσουν με τα σημερινά εργασιακά πρότυπα, μη διαθέτοντας υψηλή τεχνογνωσία, ιδιαίτερες δεξιότητες και εξειδίκευση, αποκλείονται από τη γνώση και «ξεγράφονται» από τη διαδικασία εργασίας και παραγωγής.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ 2^{ου} ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ

1.α.

- i. **Λάθος. Αιτιολόγηση:** το κείμενο αναφέρει ότι αποτελεί θέμα ταμπού για τον δυτικό κόσμο το οποίο αποκρύπτεται να αντιμετωπίζεται ως ατομική ευθύνη του αναλφάβητου.
- ii. **Σωστό. Αιτιολόγηση:** το κείμενο αναφέρει ότι ο αναλφαβητισμός επηρεάζει και τα παιδιά των αναλφάβητων.
- iii. **Λάθος. Αιτιολόγηση:** το κείμενο αναφέρεται επίσης σε δυσκολίες στην καθημερινή και στην κοινωνική ζωή.

1.β. Να χαρακτηρίσετε το ύφος του κειμένου (5 μονάδες) και να αιτιολογήσετε τον χαρακτηρισμό σας με δύο γλωσσικές επιλογές του συγγραφέα (10 μονάδες)

Το ύφος του κειμένου είναι επίσημο και απρόσωπο.

Γλωσσικές επιλογές:

- i. Κυριαρχεί η **αναφορική λειτουργία** της γλώσσας. Οι ελάχιστες μεταφορικές εκφράσεις μπαίνουν σε εισαγωγικά. Π.χ. «ξεγράφονται» από τη διαδικασία εργασίας και παραγωγής
- ii. Χρήση γ' προσώπου (**αντιμετωπίζει, αναπτύσσει, διακατέχεται**)
- iii. Χρήση **λόγιων λέξεων και επιστημονικής ορολογίας**: στοιχειωδών γραμμάτων, συνεπώς, διακατέχεται, σύμπλεγμα κατωτερότητας, των νεοφιλελεύθερων συνταγών του παγκοσμιοποιημένου κεφαλαίου, απεκδύονται των ευθυνών τους, μηχανισμό αναπαραγωγής της εξουσίας
- iv. **Μακροπερίοδος λόγος** π.χ. η τελευταία παράγραφος αποτελείται από μία μόνο περίοδο λόγου
- v. **Παθητική σύνταξη**: η παιδεία έχει μεταβληθεί σε μηχανισμό αναπαραγωγής της εξουσίας/οι φέροντες το στίγμα του αναλφάβητου αποκλείονται από τη γνώση και «ξεγράφονται» από τη διαδικασία εργασίας και παραγωγής

1.γ.

Ενώ 2^η παράγραφος: Δηλώνει **αντίθεση** ανάμεσα στην ηλικία και στο μορφωτικό έλλειμμα που έχουν κάποιοι άνθρωποι, δηλώνεται έτσι έμφαση στο φαινόμενο του αναλφαβητισμού.

Έτσι 5^η παράγραφος: δηλώνει **τρόπο** αλλά και **αποτέλεσμα** – συνέπεια που προκύπτει εξαιτίας του κοινωνικού αποκλεισμού των αναλφάβητων ατόμων.

Αλλά 5^η παράγραφος: δηλώνει **προσθήκη** – **ισοδυναμεί με τη λέξη «επιπλέον»** – σε σχέση με τη διαπίστωση ότι οι γονείς, επιπλέον όμως και τα παιδιά (τους) απειλούνται πολλαπλά από τις συνέπειες του αναλφαβητισμού.

Συνεπώς 6^η παράγραφος: δηλώνει **αποτέλεσμα** – **συμπέρασμα** από το υλικό της προτελευταίας παραγράφου και τρόπο εισαγωγής στην καταληκτική παράγραφο του κειμένου – τρόπο εμφατικό που ελκύει την προσοχή του αναγνώστη.

ΘΕΜΑ 2 (30 μονάδες)

ΤΙΤΛΟΣ

1. Αναλφαβητισμός: Ένα παγκόσμιο πρόβλημα
2. Αναλφαβητισμός στον 21^ο αιώνα
3. Αναλφαβητισμός: Οι επιπτώσεις του σε κοινωνικό και ατομικό επίπεδο
4. Αναλφαβητισμός: πρόβλημα που αφορά μικρούς και μεγάλους
5. Αναλφαβητισμός: Ποιες οι συνέπειές του στο άτομο αλλά και στην κοινωνία;
6. Οι συνέπειες του αναλφαβητισμού στο άτομο και την κοινωνία
7. Συνέπειες αναλφαβητισμού στη σύγχρονη κοινωνία
8. Οι επιδράσεις του αναλφαβητισμού στο άτομο και την κοινωνία μας
9. Ένας αναλφάβητος είναι αποκλεισμένος από όλα;
10. Ο αναλφαβητισμός και οι συνέπειές του
11. Αποτελέσματα αναλφαβητισμού
12. Ο αναλφαβητισμός και οι συνέπειες που επιφέρει

13. Ο αναλφαβητισμός στις μέρες μας
14. Οι συνέπειες του αναλφαβητισμού
15. Έχει ο αναλφαβητισμός συνέπειες;
16. Αναλφαβητισμός: Τα θύματα και οι συνέπειες του προβλήματος
17. Οι συνέπειες που προκύπτουν από τον αναλφαβητισμό
18. Ο αναλφαβητισμός και οι συντριπτικές συνέπειές του
19. Αναλφαβητισμός: Μια μάστιγα που επιμένει
20. Το κρυφό κόστος του αναλφαβητισμού
21. Ο αναλφαβητισμός τροχοπέδη στην πρόοδο της κοινωνίας
22. Αναλφαβητισμός: Το αθέατο εμπόδιο στην πρόοδο
23. Αναλφαβητισμός: Ένα πρόβλημα που μας αφορά όλους!
24. Αναλφαβητισμός: Ένας αόρατος εχθρός της κοινωνίας
25. Η σκιά του αναλφαβητισμού στις σύγχρονες κοινωνίες

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο αναλφαβητισμός είναι ένα παλιό πρόβλημα το οποίο μειώνεται στον δυτικό κόσμο. Επομένως δεν είναι αποδεκτό στοιχείο επικαιρότητας να γράψουμε «στις μέρες μας ο αναλφαβητισμός αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα».

Ιδέες για αφόρμηση από την επικαιρότητα:

-παρόλο που συχνά έχουμε την εντύπωση ότι ο αναλφαβητισμός ανήκει στο παρελθόν, έρευνες διεθνών οργανισμών δείχνουν ότι όχι μόνο τα ποσοστά του παραμένουν εξαιρετικά υψηλά στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες αλλά και το πρόβλημα είναι υπαρκτό στον λεγόμενο ανεπτυγμένο δυτικό κόσμο.

- παρόλο που στην εποχή μας υπάρχει τεράστια πρόοδος λόγω της τεχνολογικής και επιστημονικής ανάπτυξης, η αισιόδοξη αυτή εικόνα συσκοτίζεται από την επιβίωση προβλημάτων όπως ο αναλφαβητισμός τα οποία κανονικά θα έπρεπε να ανήκουν οριστικά στο παρελθόν.

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ

Συνέπειες στο άτομο	Συνέπειες στην κοινωνία
Οικονομικά προβλήματα - ανεργία Πρακτικά προβλήματα – δυσκολίες στην καθημερινή ζωή Ψυχολογικά προβλήματα (έλλειψη αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης, κατάθλιψη) Κοινωνικά προβλήματα (περιθωριοποίηση, απομόνωση, έλλειψη επικοινωνίας) Έλλειψη πνευματικής ανάπτυξης → θύμα προπαγάνδας, προκαταλήψεων, στερεοτύπων	- Επιβραδύνεται η κοινωνική πρόοδος - Ένα μέρος του ανθρώπινου δυναμικού μένει αναξιοποίητο - Ευνοούνται αντικοινωνικές συμπεριφορές : βία – εγκληματικότητα - Διαιωνίζονται οι κοινωνικές ανισότητες

Προσοχή: Δεν πρέπει να συγχέουμε τις συνέπειες του αναλφαβητισμού στην κοινωνική ζωή του ατόμου (περιθωριοποίηση, απομόνωση, μοναξιά) με τις συνέπειές του στην κοινωνία. Κοινωνικές συνέπειες σημαίνει ότι ο αναλφαβητισμός επηρεάζει το ΣΥΝΟΛΟ της κοινωνίας, δηλαδή ακόμη και αυτούς που δεν είναι αναλφάβητοι.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο αναλφαβητισμός είναι ένα πρόβλημα που καταστρέφει πολύπλευρα τη ζωή του ατόμου και συγχρόνως επηρεάζει αρνητικά το σύνολο της κοινωνίας. Η αντιμετώπισή του θα δώσει σε όλους τους ανθρώπους τη δυνατότητα να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις αλλά και να απολαύσουν τα αγαθά του σημερινού πολιτισμού.